

Dosarul nr.2ra-1874/19

instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Jud: V. Ciprian)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Jud: I. Cimpoi, A. Danilov, I. Secieru)

D E C I Z I E

2 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Victor Burduh

examinând cererea de recurs declarată de către Natalia Cardaniuc, reprezentată de avocatul Andrei Bîtcă

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea cu Capital Străin „Metrou Cash & Carry” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Nataliei Cardaniuc cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 4 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel depusă de Natalia Cardaniuc, reprezentată de avocatul Andrei Bîtcă, fiind menținută hotărârea din 24 ianuarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 2 ianuarie 2018, Întreprinderea cu Capital Străin „Metrou Cash & Carry” Societate cu Răspundere Limitată a depus cerere de chemare în judecată împotriva Nataliei Cardaniuc cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, la 17 septembrie 2013, Natalia Cardaniuc a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Metrou Cash & Carry” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la constatarea faptului că nu a participat la evaluarea din anul 2013, constatarea faptului că rezultatele evaluării din 2013 sunt invalide și obligarea pârâtului să efectueze evaluarea angajatului potrivit procedurilor stabilite.

Astfel, reclamantul a menționat că prin hotărârea din 30 iulie 2015 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, a fost respinsă acțiunea depusă de Natalia Cardaniuc ca fiind neîntemeiată. Invocând ilegalitatea hotărârii instanței de fond, la 7 august 2015, Natalia Cardaniuc a declarat apel împotriva hotărârii din 30 iulie 2015 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău și a solicitat admiterea apelului, casarea

hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii.

În acest sens, reclamantul a notat că, la 18 ianuarie 2016, a încheiat contract de asistență juridică cu BAA Avornic și Partenerii, pentru reprezentarea intereselor Întreprinderii cu Capital Străin „Metrou Cash & Carry” Societate cu Răspundere Limitată în fața instanței de apel. Respectiv, reclamantul a specificat că, în vederea executării obligațiilor de reprezentare a intereselor reclamantei în fața instanței de apel și în fața instanței de recurs, Întreprinderea cu Capital Străin „Metrou Cash & Carry” Societate cu Răspundere Limitată a semnat mandatul cu avocatul Angela Popil și a achitat costul serviciilor de asistență juridică în mărime de 3 000 lei.

Totodată, reclamantul a subliniat că în cadrul examinării cauzei în ordine de apel, Întreprinderea cu Capital Străin „Metrou Cash & Carry” Societate cu Răspundere Limitată a suportat și cheltuieli de citare în mărime de 580 lei, achitate executorului judecătoresc Valeriu Devderea, conform ordinului de plată nr. 784 din 24 noiembrie 2016.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13 decembrie 2016 a fost respins apelul declarat de către Natalia Cardaniuc și menținută hotărârea primei instanțe, iar prin încheierea din 21 iunie 2017 a Curții Supreme de Justiție a fost considerat inadmisibil recursul declarat de către Natalia Cardaniuc.

Prin urmare, reclamantul a notat că a suportat în cadrul procesului nominalizat supra, desfășurat în ordine de apel și recurs, cheltuieli de judecare a cauzei în mărime de 3 580 lei, care au fost reale, angajate, achitate în mod corespunzător, fapt confirmat prin ordinele de plată anexate.

Reclamantul Întreprinderea cu Capital Străin „Metrou Cash & Carry” Societate cu Răspundere Limitată a solicitat încasarea din contul Nataliei Cardaniuc în beneficiul său a cheltuielilor de judecare a cauzei în sumă de 3580 lei suportate la examinarea acțiunii depusă de Natalia Cardaniuc împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Metrou Cash & Carry” Societate cu Răspundere Limitată privind anularea rezultatelor evaluării din anul 2013.

Prin hotărârea din 24 ianuarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea depusă de Întreprinderea cu Capital Străin „Metrou Cash & Carry” Societate cu Răspundere Limitată a fost admisă, fiind încasat din contul Nataliei Cardaniuc în beneficiul Întreprinderii cu Capital Străin „Metrou Cash & Carry” Societate cu Răspundere Limitată a cheltuielilor de judecare a cauzei în sumă de 3580 lei suportate la examinarea acțiunii depusă de Natalia Cardaniuc împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Metrou Cash & Carry” Societate cu Răspundere Limitată privind anularea rezultatelor evaluării din anul 2013. A fost încasat din contul Nataliei Cardaniuc în beneficiul Întreprinderii cu Capital Străin „Metrou Cash & Carry” Societate cu Răspundere Limitată a cheltuielilor de citare a părâtei în cadrul prezentei cauze în sumă de 1167 lei (f.d. 95-97).

Prin decizia din 4 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Natalia Cardaniuc, reprezentată de avocatul Andrei Bîtcă, fiind menținută hotărârea din 24 ianuarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 124-133).

La 30 iulie 2019, Natalia Cardaniuc, reprezentată de avocatul Andrei Bîtcă a depus recurs împotriva deciziei din 4 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii.

Recurenta Natalia Cardaniuc, reprezentată de avocatul Andrei Bîtcă, în motivarea recursului, a indicat că instanțele de judecată la adoptarea hotărârilor contestate, au aplicat și interpretat eronat normele dreptului material aplicabile raportului juridic litigios.

În recursul înaintat, recurenta a făcut trimitere la prevederile art. 353 Codul muncii, menționând că salariații care se adresează în instanțele de judecată cu cereri de soluționare a litigiilor individuale de muncă sunt scutiți de la plata cheltuielilor de judecată.

La 20 august 2019, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție i-a comunicat cererea de recurs Întreprinderii cu Capital Străin „Metrou Cash & Carry” Societate cu Răspundere Limitată, informându-l că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu a fost prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Până la data examinării cauzei, Întreprinderea cu Capital Străin „Metrou Cash & Carry” Societate cu Răspundere Limitată nu au înaintat referință la cererea de recurs depusă de Natalia Cardaniuc, reprezentată de avocatul Andrei Bîtcă, prin care să-și exprime opinia referitor la recursul declarat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Colegiul constată că recursul declarat de Natalia Cardaniuc, reprezentată de avocatul Andrei Bîtcă la 30 iulie 2019 împotriva deciziei instanței de apel din 4 iunie 2019 este depus în termenul prevăzut de art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În corespundere cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În esență, recurentul și intimatul au avut posibilitatea să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse. Mai mult, nici un participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Auza Vilho Eskelinen și alții v. Finlanda*, 19 aprilie 2007, parag. 72 – 75, *Eriksson v. Suedia*, 12 aprilie 2012, parag. 66, 72, *Põnkä v. Estonia*, 8 noiembrie 2016, parag. 33 – 34).

Suplimentar, în parag. 26 – 27 din decizia Curții Constituționale nr. 95 din 19 decembrie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 444 din Codul

de procedură civilă, Curtea a statuat că în cazul procedurilor care au ca obiect autorizarea unui apel sau care consacra verificarea unor aspecte de drept, și nu de fapt, sunt îndeplinite condițiile articolului 6 din Convenție chiar dacă instanța de apel sau de recurs nu oferă reclamantului posibilitate să se exprime în fața sa, în persoană. Iar, în esență nu este afectat accesul liber la justiție.

Verificând decizia contestată în raport cu criticile formulate, în limitele controlului de legalitate și temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Natalia Cardaniuc, reprezentată de avocatul Andrei Bîtcă este întemeiat și trebuie a fi admis, pentru motivele ce se succed.

Circumstanțele cauzei prezentate și necontestate de părți, dar și determinate de instanțele de judecată în fazele procesuale anterioare, denotă că, la 17 septembrie 2013, Natalia Cardaniuc a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Metrou Cash & Carry” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la constatarea faptului că nu a participat la evaluarea din anul 2013, constatarea faptului că rezultatele evaluării din 2013 sunt invalide și obligarea pârâtului să efectueze evaluarea angajatului potrivit procedurilor stabilite.

Prin hotărârea din 30 iulie 2015 a Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău, care a fost menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13 decembrie 2016, a fost respinsă acțiunea depusă de Natalia Cardaniuc ca fiind neîntemeiată.

Totodată colegiul a stabilit că prin încheierea din 21 iunie 2017 a Curții Supreme de Justiție, a fost considerat inadmisibil recursul declarat de Natalia Cardaniuc.

Întreprinderea cu Capital Străin „Metrou Cash & Carry” Societate cu Răspundere Limitată la depunerea prezentei cereri de chemare în judecată a invocat că, la 18 ianuarie 2016, a încheiat contract de asistență juridică cu BAA Avornic și Partenerii, pentru reprezentarea intereselor întreprinderii în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Cardaniuc împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Metrou Cash & Carry” Societate cu Răspundere Limitată, suportând astfel cheltuieli de asistență juridică în mărime de 3 000 lei.

De asemenea, Întreprinderea cu Capital Străin „Metrou Cash & Carry” Societate cu Răspundere Limitată a subliniat că în cadrul examinării cauzei în ordine de apel, a suportat și cheltuieli de citare în mărime de 580 lei, achitate executorului judecătoresc Valeriu Devderea, conform ordinului de plată nr. 784 din 24 noiembrie 2016.

Instanța de recurs reamintește că, instanțele de judecată, fiind investite cu judecarea prezentei cauze, a hotărât să admită acțiunea, menționând că în cadrul examinării acțiunii depuse de Natalia Cardaniuc împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Metrou Cash & Carry” Societate cu Răspundere Limitată, ultima a suportat în ordine de apel și recurs cheltuieli de judecare a cauzei în mărime de 3580 de lei, care au fost reale și achitate în mod corespunzător, fapt confirmat prin ordinele de plată.

În acest sens, instanța de judecată subliniază că, la pronunțarea deciziei din 4 iunie 2019, instanța de apel s-a călăuzit de articolele 90, 94 și 96 din Codul de procedură civilă.

Recurenta nu a fost de acord cu o asemenea abordare și a invocat că instanțele de judecată au interpretat în mod eronat legea, precum și nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată și anume prevederile art. 353 Codul muncii.

În baza limitelor impuse de art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Colegiul lărgit învederează că va examina legalitatea soluției date de instanța de apel în limitele pretențiilor formulate de recurentă și a argumentelor cuprinse în cererea de recurs.

În acest caz, Colegiului lărgit îi revine obligația de a verifica dacă erorile judiciare pot fi calificate esențiale și dacă pot fi corectate în baza argumentelor livrate de părți, coroborate prin înscrisurile anexate la materialele cauzei.

Efectul omisiunii instanței de apel va fi analizat prin prisma consecințelor juridice pe care aceste le produc în soluționarea cauzei, în special, în limitele standardelor impuse de articolul 239 din Codul de procedură civilă. Or, în conformitate cu acesta, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probe cercetate în ședință de judecată.

În mod corespunzător, instanța de recurs va raporta circumstanțele speței rezumate mai sus la normele de drept material și procesual ce reglementează cauza.

Astfel, conform art. 90 lit. i) Cod de procedură civilă, cheltuielile de asistență juridică fac parte din cheltuielile de judecată a cauzei.

În conformitate cu art. 96 alin. (1) și (2) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin. (1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

În același timp, reieșind din prevederile art. 350 lit. c) Codul muncii, una din principiile jurisdicției muncii este scutirea salariaților și a reprezentanților acestora de cheltuielile judiciare.

Iar potrivit art. 353 Codul muncii, salariații sau reprezentanții acestora care se adresează în instanțele de judecată cu cereri de soluționare a litigiilor și conflictelor ce decurg din raporturile prevăzute la art. 348 (inclusiv pentru a ataca hotărârile și deciziile judecătorești privind litigiile și conflictele vizate) sunt scutiți de plata cheltuielilor judiciare (a taxei de stat și a cheltuielilor legate de judecarea pricinii).

Reieșind din prevederile art. 348 Codul muncii, jurisdicția muncii are drept obiect soluționarea litigiilor individuale de muncă și conflictelor colective de muncă privind purtarea negocierilor colective, încheierea, executarea, modificarea, suspendarea sau încetarea contractelor colective și individuale de muncă, a convențiilor colective prevăzute de prezentul cod, precum și soluționarea conflictelor colective privind interesele economice, sociale, profesionale și culturale ale salariaților, apărute la diferite niveluri între partenerii sociali.

Prin prisma acestor prevederi legale, se va nota că obiectul prezentei acțiuni derivă dintr-un litigiu individual de muncă iscat între salariața Natalia Cardaniuc și angajatorul Întreprinderea cu Capital Străin „Metrou Cash & Carry” Societate cu Răspundere Limitată, fapt ce dictează scutirea Nataliei Cardaniuc, ca reclamantă, de

la plata cheltuielilor judiciare, ce includ atât taxa de stat, cât și orice alte cheltuieli legate de judecarea cauzei, inclusiv cheltuielile de asistență juridică.

Colegiul reține că în prezenta speță Întreprinderea cu Capital Străin „Metrou Cash & Carry” Societate cu Răspundere Limitată solicită încasarea din contul Nataliei Cardaniuc a sumei de 3580 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică în mărime de 3000 lei și cheltuieli de citare în sumă de 580 lei, suportate în cauza civilă sus-menționată la acțiunea depusă de Natalia Cardaniuc împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Metrou Cash & Carry” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la constatarea faptului că nu a participat la evaluarea din anul 2013, constatarea faptului că rezultatele evaluării din 2013 sunt invalide și obligarea pârâtului să efectueze evaluarea angajatului potrivit procedurilor stabilite.

În circumstanțele expuse și reieșind din prevederile normelor de drept material citate supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră drept arbitrară soluția primei instanțe, menținută de către instanța de apel, privind încasarea din contul recurente-pârâte Natalia Cardaniuc în beneficiul Întreprinderii cu Capital Străin „Metrou Cash & Carry” Societate cu Răspundere Limitată a sumei de 3580 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică și cheltuieli de citare suportate de către ultima în cauza civilă la acțiunea depusă de Natalia Cardaniuc împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Metrou Cash & Carry” Societate cu Răspundere Limitată, or, reclamantii în acțiunile ce decurg din litigiile individuale de muncă prin lege sunt scutiți de la plata cheltuielilor judiciare, ce include în sine atât taxa de stat, cât și orice alte cheltuieli legate de judecarea cauzei, inclusiv cheltuielile de asistență juridică.

În acest sens, nu pot fi reținute argumentele instanțelor de judecată ierarhic inferioare cu referire la prevederile art. art. 94 și 96 Codul de Procedură Civilă, precum că Întreprinderea cu Capital Străin „Metrou Cash & Carry” Societate cu Răspundere Limitată a prezentat suficiente probe ce atestă faptul că a suportat cheltuieli de asistență juridică în dosarul civil la cererea de chemare în judecată a Nataliei Cardaniuc cu privire la constatarea faptului că nu a participat la evaluarea din anul 2013, constatarea faptului că rezultatele evaluării din 2013 sunt invalide și obligarea pârâtului să efectueze evaluarea angajatului potrivit procedurilor stabilite, or, prevederile art. art. 94 și 96 Codul de Procedură Civilă, la caz nu au incidență, având în vedere faptul că cheltuielile de asistență juridică pe care le solicită Întreprinderea cu Capital Străin „Metrou Cash & Carry” Societate cu Răspundere Limitată derivă nemijlocit dintr-un litigiu de muncă, astfel fiind aplicabile prevederile art. art. 350 și 353 din Codului muncii, care este o lege specială.

Colegiul lărgit conchide că faptele descrise mai sus se circumscriu temeiului prevăzut la articolul 432 alin. (2) lit. a) și din Codul de procedură civilă și confirmă că instanța de apel nu a aplicat articolele 350 și 353 din Codul muncii. În acest sens, erorile judiciare depistate *supra* sunt esențiale și pot fi corectate de către instanța de recurs.

Astfel, în atare situație, Colegiul judiciar nu va analiza celelalte motive invocate în cererea de recurs, întrucât nu au forță juridică de a influența prezenta soluție adoptată în speță. De fapt, întinderea obligației de a motiva hotărârea poate varia în dependență de caracterul deciziei și trebuie determinată în lumina

circumstanțelor cauzei (a se vedea cauzele *Ruiz Torija v. Spaniei*, 9 decembrie 1994, parag. 29; *Fomin v. Moldova*, 11 octombrie 2011, parag. 31 și 34; *Mitrofan v. Moldova*, 15 ianuarie 2013, parag. 54; *Lebedinschi v. Moldova*, 16 iunie 2015, parag. 31, 36; *Nichifor v. Moldova*, 20 septembrie 2016, parag. 30).

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept: să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Având în vedere problemele de drept ridicate în speță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite cererea de recurs declarată de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a emite o nouă hotărâre de respingere a acțiunii.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite cererea de recurs declarată de Natalia Cardaniuc, reprezentată de avocatul Andrei Bîtcă.

Se casează decizia din 4 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 24 ianuarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea cu Capital Străin „Metrou Cash & Carry” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Nataliei Cardaniuc cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată și se pronunță o nouă hotărâre, prin care:

Se respinge ca fiind neîntemeiată acțiunea depusă de Întreprinderea cu Capital Străin „Metrou Cash & Carry” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Nataliei Cardaniuc cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecător

Tatiana Vieru

Judecători,

Maria Ghervas

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Burduh Victor